

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมโยธาธิการและผังเมืองมีภารกิจในด้าน การโยธาธิการ การผังเมือง การออกแบบก่อสร้างและควบคุมการก่อสร้าง ดำเนินการ และสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเมือง พื้นที่ และชนบท กำหนดและกำกับดูแลนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน การตั้งถิ่นฐานและโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานการก่อสร้าง ด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และการผังเมือง เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีมาตรฐานความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และจัดการสิ่งปลูกสร้างตามระบบการผังเมืองที่ดี

สำนักควบคุมการก่อสร้าง เป็นหน่วยงานในส่วนหนึ่งของกรมโยธาธิการและผังเมือง มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนามาตรฐานงานก่อสร้าง ให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาในงานก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐาน ดำเนินการ และให้บริการในงานควบคุมการก่อสร้าง การบูรณะ การบำรุงรักษาอาคาร และโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนามาตรฐานงานก่อสร้าง เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบงานก่อสร้างของทางราชการ กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เป็นส่วนกลาง รับผิดชอบดำเนินงานในโครงการก่อสร้างทั่วประเทศ เริ่มตั้งแต่ การออกแบบ ประเมินราคางาน คัดเลือกคุณสมบัติผู้รับเหมา จัดประกวดราคา การให้คำปรึกษา และการควบคุมการก่อสร้างของผู้รับเหมา ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและหมายกำหนดการ ผู้รับเหมาจะต้องดำเนินการก่อสร้างให้ เป็นไปตามรูปแบบและข้อกำหนดของกรมโยธาธิการและผังเมือง โดยต้องปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาที่ระบุในสัญญา

ในส่วนของผู้ควบคุมงานก่อสร้างนั้น สำนักควบคุมการก่อสร้าง ได้มีการจัดแบ่งงานตามกลุ่มงาน หน้าที่และความรับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชา เริ่มจากระดับ ผอ.สำนัก ที่มีอำนาจควบคุมดูแลภายในสูงสุด และได้แบ่งกลุ่มงานตามภารกิจในการปฏิบัติงานควบคุมงาน และภารกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่

1. กลุ่มงานควบคุมการก่อสร้างงานวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มงานควบคุมการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม
3. กลุ่มงานควบคุมการก่อสร้างงานวิศวกรรมระบบ
4. กลุ่มงานตรวจสอบความปลอดภัยอาคารของรัฐ
5. กลุ่มงานบริหาร

โดยแต่งตั้งให้มีวิศวกรระดับชำนาญการพิเศษ เป็นหัวหน้ากลุ่มเพื่อดูแลและคัดเลือกบุคลากรภายในกลุ่มเพื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมงาน หรือปฏิบัติการกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยจะมีชั้นระดับตั้งแต่ วิศวกรระดับชำนาญการพิเศษ วิศวกรระดับชำนาญการ วิศวกรระดับปฏิบัติการ นายช่างระดับอาวุโส นายช่างระดับชำนาญงาน และนายช่างระดับปฏิบัติงาน เพื่อไปประจำโครงการก่อสร้างตามที่ส่วนราชการต่างๆ ที่มีการร้องขอเจ้าหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมืองมา เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมงาน มีการแต่งตั้งตามตำแหน่งงานได้แก่ หัวหน้าผู้ควบคุมงาน ผู้ควบคุมงานโครงสร้าง ผู้ควบคุมงานสถาปัตย์ ผู้ควบคุมงานระบบสุขาภิบาล ผู้ควบคุมงานระบบไฟฟ้าและเครื่องกล

ในส่วนของผู้ออกแบบ กรมโยธาธิการและผังเมืองมีสำนักสถาปัตยกรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกแบบอาคาร งานปรับปรุง และต่อเติมทั้งในด้านสถาปัตยกรรม และด้านโครงสร้างของอาคาร นอกจากนี้ในกรณีที่มีการจ้างเหมา ออกแบบ สำนักสถาปัตยกรรม มีหน้าที่กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และแก้ไขแบบที่มีปัญหาในระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง

การดำเนินงานในโครงการก่อสร้าง มีขั้นตอนการทำงานหลายขั้นตอน ต้องอาศัยความร่วมมือหลายฝ่าย ทำให้เกิดปัญหาที่ทำให้การก่อสร้างไม่เป็นไปตามกำหนดการ ข้อกำหนดแบบก่อสร้าง ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจทำให้เกิดความเสียหาย หรือทำให้เกิดความล่าช้าของโครงการได้ปัญหาในการก่อสร้างมีหลายสาเหตุ อาทิ เช่น

- การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดการทำงาน
- การแทรกแซงการทำงานของผู้รับเหมา
- การติดต่อสื่อสาร
- การอนุมัติผลทดสอบวัสดุล่าช้า

- การส่งมอบพื้นที่ล่าช้า
- ความขัดแย้งของแบบและข้อกำหนด

สัญญาการก่อสร้าง ได้กำหนดความสัมพันธ์และความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่ร่วมกันทำงานในโครงการ หากมีปัญหาก่อขึ้นในโครงการหรือมีผลเสียต่อการดำเนินโครงการ ทุกฝ่ายต้องร่วมประชุมปรึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หากไม่สามารถตกลงกันได้ ปัญหาที่จะตามมาคือความขัดแย้ง จึงส่งผลให้เกิดความล่าช้าของโครงการ

การรู้ถึงปัญหาที่เป็นสาเหตุของความล่าช้าของโครงการก่อสร้าง สามารถนำไปหาแนวทางการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเป็นสาเหตุของความล่าช้าได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- การศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่ เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหาและสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้ากับงานก่อสร้าง ที่ส่งผลทำให้เกิดการขยายเวลาของสัญญางานก่อสร้าง ภายใต้การควบคุมงานของกรมโยธาธิการและผังเมือง อีกทั้งยังนำองค์ความรู้ที่ได้ ไปเป็นแนวทางการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่เป็นสาเหตุของความล่าช้าได้

- เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุ ที่ก่อให้เกิดความล่าช้ากับงานก่อสร้างของกรมโยธาธิการและผังเมือง

- เพื่อหาแนวทางในการป้องกันสาเหตุ ที่ก่อให้เกิดความล่าช้ากับงานก่อสร้างของกรมโยธาธิการและผังเมือง

1.3 ขอบเขตและความสำคัญของการศึกษา

- สาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้ากับงานก่อสร้าง ที่อยู่ภายใต้การควบคุมงานของ “สำนักควบคุมการก่อสร้าง” กรมโยธาธิการและผังเมือง ในส่วนของประเภทงานอาคารในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

- โดยการจัดเก็บข้อมูลของโครงการก่อสร้างที่แล้วเสร็จ และมีการขยายสัญญาอันเกิดจากการประสบกับปัญหาความล่าช้า ภายในปี 2551-2554 จำนวน 5 โครงการ

- ทำการสัมภาษณ์วิศวกรผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ ที่ประสบกับปัญหาความล่าช้าในการควบคุมงานในโครงการก่อสร้างของกรมโยธาธิการและผังเมือง เพื่อจัดทำเป็นแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขสาเหตุที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการควบคุมงานก่อสร้าง

- ทำการศึกษาถึงตัวแปรที่มีอิทธิพล และมีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดความล่าช้าในงานก่อสร้าง ได้แก่ ผู้ออกแบบ ผู้ว่าจ้าง ผู้รับเหมา

- ทำการศึกษาถึงรายงาน และข้อมูลในการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมงานก่อสร้าง สำนักควบคุมการก่อสร้าง กรมโยธาธิการและผังเมือง

1.4 สมมติฐานการศึกษา

ในส่วนของงานก่อสร้างของทางราชการ ภายใต้การควบคุมงานก่อสร้างของกรมโยธาธิการและผังเมือง ไม่ว่าจะเป็งาน ปรับปรุง ต่อเติม โครงการก่อสร้างขนาดเล็ก หรือโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ ผู้ควบคุมงานก่อสร้างของกรมโยธาธิการและผังเมือง มักต้องประสบกับปัญหาความล่าช้าในการก่อสร้าง ไม่มากก็น้อย ไม่ว่าจะเกิดจาก เจ้าของงาน หรือ ผู้รับเหมา ก็ตาม

งานวิจัยฉบับนี้ จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาและสาเหตุของความล่าช้าในงานก่อสร้าง ที่ส่งผลให้เกิดการขยายเวลาของสัญญางานก่อสร้าง จากข้อมูลในการรายงาน การปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมงานของ วิศวกรผู้ควบคุมงานและนายช่างผู้ควบคุมงาน ของสำนักควบคุมการก่อสร้าง กรมโยธาธิการและผังเมือง เนื่องจากในตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมงาน มีการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมงานตลอดระยะเวลาของสัญญาในการก่อสร้าง ข้อมูลที่ทำการศึกษาและวิจัยนั้น จึงมีความน่าเชื่อถือที่มากกว่า และแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา

จะเห็นได้ว่า ความล่าช้าของงานก่อสร้างที่เกิดจากปัจจัยและสาเหตุใดก็ตาม ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในงานก่อสร้าง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ทราบถึงปัญหาและสาเหตุที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในงานก่อสร้าง ที่อยู่ภายใต้การควบคุมงานก่อสร้างของกรมโยธาธิการและผังเมือง

- ทราบถึงแนวทางป้องกันและแก้ไขสาเหตุที่ก่อให้เกิดความล่าช้าในงานก่อสร้าง ที่อยู่ภายใต้การควบคุมงานก่อสร้างของกรมโยธาธิการและผังเมือง

- สามารถนำไปศึกษา และทำความเข้าใจเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความล่าช้าในงานก่อสร้าง โดยเฉพาะในส่วนของงานราชการ ในส่วนของงานเอกชนก็สามารถที่จะนำไปเป็นแนวทางการป้องกันปัญหาความล่าช้าในงานก่อสร้างได้